

Lidstvo není na smrtící pandemii připraveno, říká epidemiolog Maďar

patriotmagazin.cz, 7. 3. 2020

Virus Covid-19 zaměstnává i epidemiologa Rastislava Maďara z Ústavu epidemiologie a ochrany veřejného zdraví Ostravské univerzity.

Rastislav Maďar. Foto: Archiv

„Snažíme se především zabránit nákaze našich lidí v zahraničí i importu viru ve větší míře do České republiky, a to ze strany domácích cestovatelů i cizinců. Vyžaduje to zavedení komplexních opatření, procesů a systémů, které nám zůstanou do budoucna pro použití u dalších podobných epidemií. Takže užitek naší současné práce není jen okamžitý, ale zůstane po této epidemii jako poměrně unikátní zkušenosti i pro další generace,“ řekl pro Magazín PATRIOT přední český epidemiolog.

Nebezpečné patogeny dnes mohou obletět svět za pouhých pár dnů

Před více než stoletím se státy Evropy i zbytkem světa doslova prohnala španělská chřipka. Ve třech vlnách tato pandemie zabila podle odhadů až sto milionů lidí. Loni v létě světoví vědci ze Světové zdravotnické organizace (WHO) v úvahách o možném dopadu nějakého nového viru podobného chřipce zveřejnili, že svět není na novou pandemii dostatečně připraven a že by jí mohlo během prvních 36 hodin padnout na zeměkouli za obětí na 80 milionů lidí.

To ještě nebyl „na scéně“ koronavirus způsobující onemocnění Covid-19.

Loňskou analýzu případné nové celosvětové epidemie vypracovaly vědecké instituce pod vedením John Hopkins University. Epidemiolog Rastislav Maďar k tomu pro média loni řekl, že tyto odhady jsou ještě skromné – obětí může být mnohem více.

Stačí k tomu virus podobný právě „známé“ chřipce. „Odhad pro prvních 36 hodin je velmi reálný. Počet obětí, který by ovlivnily do značné míry i náhodné faktory, by mohl být dokonce i mnohem vyšší. Je těžké ho přesněji odhadnout. Souvisí to se současným nastavením světa. Dnes cestuje do zahraničí a mezi různými kontinenty nejvíce lidí v celé historii lidstva nejrychleji. Do čtyřiaadvaceti hodin se můžete dostat i do velmi odlehlých míst naší planety. Až 1,8 miliardy cestovatelů navštíví za rok nějakou zahraniční destinaci a jejich počty budou velmi pravděpodobně stále stoupat,“ říká epidemiolog z Ostravské univerzity.

A dodává, že počet v cizině získaných nálezů bude stoupat. „V dnešní době mohou vysoce nebezpečné a rezistentní patogeny obletět svět za pouhých pár dnů,“ vysvětluje Rastislav Maďar. „Proto je třeba mít se na pozoru i dnes a v našem prostředí. Případný smrtící patogen se může rychle šířit po světě.“

Španělská chřipka: lékaři neznali antibiotika, doporučovali zábaly

Jak vypadala hrozivá pandemie španělské chřipky před více než sto lety? Její první vlna přišla na konci světové války na jaře roku 1918 ještě v mírnější formě. Druhá vlna španělské chřipky na počátku podzimu roku 1918 už však začala zabíjet. Rastislav Maďar připomíná, že tenkrát šlo o zcela nový typ zmutovaného viru a lidstvo vůči němu nemělo žádné protilátky. „Lékaři v té době navíc ještě neznali antibiotika,“ připomíná epidemiolog.

Španělskou chřipku tehdy léčili tím, že doporučovali klid na lůžku, zábaly či dokonce alkohol. Hodně se jako dnes dbalo na dodržování hygieny. Nemocní neměli chodit do společnosti a lékaři jim doporučovali, aby si při pozdravu nepodávali ruce.

Velký význam v šíření španělské chřipky mělo i poválečné období. Lidé tehdy putovali zpět do svých domovů třeba z uprchlických táborů, byli vyhladovělí po několika letech války, kdy nebyl dostatek potravin, nebo kvalitní potraviny zastoupily náhražky. „Velkou pozoruhodností španělské chřipky bylo, že její virus často zabíjel mladé, do té doby zdravé lidi,“ říká epidemiolog.

Kdyby řádila španělská chřipka dnes, mohla by mít stejný počet obětí

Lékaři tehdy o nové nemoci věděli vlastně jen to, že se přenáší vzduchem. Vědci se ale domnívají, že pandemie španělské chřipky by si také v dnešní době mohla vyžádat přibližně stejný počet obětí, jako tomu bylo začátkem 20. století. „A to přesto, že dnes máme mnohem lepší možnosti prevence, diagnostiky a léčby,“ říká epidemiolog z Ostravské univerzity Rastislav Maďar.

A dodává, že lidé v České republice chřipku stále podceňují. „Ostatně v poslední chřipkové sezoně u nás na chřipku zemřelo přibližně 200 pacientů, a další stovky nepřímo následkem zhoršení chronické nemoci chřipkou. „Přestože nejvíce rizikové skupiny mají nárok na očkování zdarma, využívají jej jen málo. Přitom u rizikových skupin sníží pravděpodobnost hospitalizace o sedmdesát procent. A pokud očkovaný člověk přece jen chřipku dostane, je u něho průběh nemoc většinou mírnější a neohrožuje jeho život,“ upozorňuje Rastislav Maďar.

Viry patří mezi největší zabijáky, kam se na ně hrabou genocidy a války

Chřipka dokáže postihnout miliony lidí bez ohledu na hranice zemí či kontinentů. Vir chřipky neustále mutuje, proto se může rychle objevit nový kmen rezistentní vůči běžně dostupným lékům a imunní vůči vakcínám. Viry proto patří mezi největší zabijáky v historii lidstva, války a genocidy jim nesahají ani po kotníky. Mezi nejhorší zákeřná virová onemocnění, se kterými se lidstvo kdy potýkalo, patří zejména viry způsobující chřipku, ebolu, přenosnou dětskou obrnu a pravé neštovice.

Španělská chřipka nebyla první a ani poslední epidemií v historii lidstva. „Musíme být ve stavu permanentní pohotovosti a připravit se na to, že čas od času budou patogeny lidskou populaci ohrožovat. Neexistuje možnost epidemie spolehlivě předvídat, mikroby jsou obvykle o krok napřed před člověkem. A naše reakce nemusí být dostatečně rychlá,“ říká epidemiolog Rastislav Maďar.

Zatímco virus zohavujících a smrtelných pravých neštovic se lidstvu podařilo z naší planety vymýtit, u virů pocházejících ze zvířecí říše, jako například původců eboly a chřipky, se to pravděpodobně nikdy nepodaří. „Jak to bude s novým koronavirem, ukáže až čas,“ říká epidemiolog z Ostravské univerzity Rastislav Maďar.

Autor: Petr Broulík

Zdroje: <https://www.patriotmagazin.cz/lidstvo-neni-na-smrtici-pandemii-pripraveno-rika-epidemiolog-madar>